

Dosarul nr. 2ra-2111/18

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) D. Chistol

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) L. Bulgac, S. Gîrbu, G. Dașchevici

DECIZIE

28 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”,
în cauza civilă intentată la cererea depusă de petiționara xxxxx, persoană
interesată Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” (succesor în drepturi al
Oficiului Stării Civile Strășeni), cu privire la constatarea faptului cu valoare
juridică,

împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 3 noiembrie 2017 petiționara xxxxx a depus cerere cu privire la
constatarea faptului cu valoare juridică, persoană interesată Oficiul Stării Civile
Strășeni (succesor în drepturi Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”),
solicitând constatarea înregistrării nașterii sale, xxxxx, născută la data de xxxxx, în
satul Micleușeni, raionul Strășeni, fiica lui xxxxx și xxxxx și obligarea Oficiului
Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea respectivă și eliberarea actului de
stare civilă.

Ulterior, petiționara a depus cerere de concretizare, prin care a solicitat
constatarea faptului nașterii sale la data de xxxxx, în satul Micleușeni, raionul
Strășeni, de la părinții xxxxx și xxxxx, ambii de naționalitate moldoveni.

În motivarea cererii a indicat că este născută la data de xxxxx, în satul
Micleușeni, raionul Strășeni, din căsătoria părinților xxxxx și xxxxx. Căsătoria
părinților a fost înregistrată la 4 iunie 1983, conform actului de căsătorie nr. 15, la
Primăria Micleușeni, raionul Strășeni.

Petiționara a menționat că după încheierea căsătoriei, la 13 august 2010,
conform actului de căsătorie nr. 916, și-a schimbat numele după soț, din xxxxx în
xxxxx.

Astfel, având intenția de a reperfecta actul de naștere, xxxxx s-a adresat la serviciul stare civilă. Însă prin Avizul nr. 12 din 23 octombrie 2017 privind recunoașterea actului de naștere, Oficiul Stării Civile Strășeni a refuzat în reconstituirea actului de naștere, menționând că în registrele actelor de naștere înregistrate de Primăria Pușkino, raionul Strășeni pentru anii 1985-1989 actul de naștere întocmit pe numele petiționarei lipsește.

Prin urmare petiționara consideră că faptul nașterii sale la xxxxx în satul Micleușeni, raionul Strășeni, din căsătoria părinților xxxxx și xxxxx, urmează a fi constatat de instanța de judecată.

În drept, cererea a fost întemeiată în baza prevederilor art. 279 alin. (1) lit. a), 280 alin. (1) și (2), 281 alin. (1) și (2) lit. c), 282 alin. (1) lit. b), 283 - 285 din Codul de procedură civilă.

Prin hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul central, s-a constatat faptul nașterii xxxxx, născută pe data de xxxxx în satul Micleușeni, raionul Strășeni de la mama xxxxx și tata xxxxx.

S-a obligat Oficiul Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea respectivă și de a elibera actul de stare civilă.

Nefiind de acord cu hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul central, IP „Agenția Servicii Publice” a declarat apel, solicitând admiterea apelului și casarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea obligării IP „Agenția Servicii Publice” de a elibera gratis certificatul de naștere pe numele xxxxx.

Prin decizia din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice” și s-a menținut hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul central.

La 8 august 2018 IP „Agenția Servicii Publice” a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi hotărâri.

În motivarea recursului s-a invocat că la examinarea cauzei instanțele de judecată au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

La fel, s-a invocat că instanța de apel greșit a constatat că la adoptarea hotărârii au fost aplicate corect normele de drept, respectiv a dat o apreciere eronată raportului juridic stabilit între părți aplicând norma legală care nu trebuia aplicată.

Astfel, recurentul a invocat că instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată atunci când a dispus obligarea Oficiului Stării Civile Strășeni de a elibera actul de stare civilă, dat fiind faptul că Hotărârea Guvernului nr. 314 din 22 mai 2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice, la pct. 5 prevede că Serviciul Stare Civilă se reorganizează, prin fuziune cu IP „Agenția Servicii Publice” în subordinea Guvernului.

Drepturile și obligațiile persoanelor juridice absorbite trec integral la persoana, juridică absorbantă - IP „Agenția Servicii Publice”.

A menționat că doar IP „Agenția Servicii Publice” este o autoritate administrativă, care are statut de persoană juridică, având denumirea sa oficială, precum și dispune de sediu în municipiul Chișinău, fiind condusă de un director - organ executiv al instituției.

Statutul de persoană juridică îi este atribuit doar IP „Agenția Servicii Publice” și nicidecum serviciului teritorial, precum Oficiul Stării Civile Strășeni, fiind în subordinea IP „Agenția Servicii Publice”, iar raporturile judiciare urmând a fi executate, aplicate precum și realizate doar de instituția ierarhic superioară.

Totodată, recurentul a relatat că o altă inconveniență în executare a hotărârii este faptul dispunerii obligării persoanei interesate de a emite actul de stare civilă.

În acest sens, s-a menționat că în conformitate cu art. 280 alin. (3) din Codul de procedură civilă, dacă la depunerea cererii sau la examinarea cauzei în procedură specială, se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești, instanța restituie cererea sau o scoate de pe rol printr-o încheiere și explică petiționarului și persoanelor interesate dreptul lor de a soluționa litigiul în procedură de acțiune civilă la instanța competentă.

De altfel, pentru IP „Agenția Servicii Publice”, antrenată în proces în calitate de persoană interesată, emiterea unei eventuale hotărâri de judecată de așa gen va servi temei pentru executarea acesteia și nicidecum obligare de a elibera actul de stare civilă.

În această ordine de idei, s-a reținut că prestarea serviciilor de stare civilă, sub aspectul modului și condițiilor de prestare, sunt reglementate prin Legea privind actele de stare civilă. Prestarea serviciilor de stare civilă are loc prin prezentarea fizică la serviciul stare civilă și constituirea unui dosar special, format din cererea propriu-zisă și proba achitării taxelor.

Conform art. 66 alin. (1) din Legea nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, cererea privind modificarea, rectificarea sau completarea actului de stare civilă se depune de către titular sau persoana îndreptățită la oficiul stare civilă de la domiciliul solicitantului iar potrivit dispoziției art. 67 alin. (1) al aceleiași legi, serviciul stare civilă organizează dosarul respectiv și, în urma examinării acestuia, emite decizia privind problema în cauză.

Respectiv, în lipsa unei cereri parvenite din partea persoanei îndreptățite sau titularul actului propriu-zis, nu poate fi emisă nici o decizie în problema invocată și respectiv a certificatului de naștere.

Mai mult ca atât, conform dispoziției art. 9 din Legea nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă, pentru înregistrarea actelor de stare civilă și eliberarea certificatelor de stare civilă se încasează taxa de stat în modul și cuantumul prevăzute de Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992 precum și Hotărârii Guvernului nr. 738 din 20 iunie 2008 pentru aprobarea Nomenclatorului și tarifelor la serviciile prestate de către Serviciul stare civilă și oficiile stare civilă precum și a Regulamentului cu privire la modul de formare și direcțiile de utilizare a mijloacelor speciale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că recursul împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a fost declarat la 8 august 2018, în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data

primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin încheierea din 21 noiembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice” a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Reieșind din prevederile art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică legalitatea hotărârilor atacate doar în partea contestă de către recurent.

Din cererea de recurs reiese că recurentul IP „Agenția Servicii Publice” a exprimat dezacordul cu soluția instanțelor de judecată inferioare doar în partea ce ține de obligarea Oficiului Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea și de a elibera actul de stare civilă.

În această ordine de idei, instanța de recurs se va expune doar asupra cerințelor ce vizează doar partea dată.

Astfel, după cum rezultă din materialele dosarului, la 3 noiembrie 2017 petiționara xxxxx a depus cerere cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, persoană interesată Oficiului Stării Civile Strășeni, solicitând constatarea înregistrării nașterii sale, xxxxx, născută la data de xxxxx, în satul Micleușeni, raionul Strășeni, fiica lui xxxxx și xxxxx și obligarea Oficiului Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea respectivă și eliberarea actului de stare civilă. (f.d. 1-verso)

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată din 7 februarie 2018, petiționara a depus cerere de concretizare, prin care a solicitat constatarea faptului nașterii sale la data de xxxxx, în satul Micleușeni, raionul Strășeni, de la părinții xxxxx și xxxxx, ambii de naționalitate moldoveni. (f.d. 32, 33-34)

Colegiul reține că în urma concretizării cererii petiționara a solicitat doar constatarea faptului juridic, fiind exclusă cerința privind obligarea de a efectua înregistrarea respectivă și de a elibera actul de stare civilă.

Examinând cauza, prima instanță prin hotărârea din 7 februarie 2018 a constatat faptul nașterii xxxxx, născută la data de xxxxx în satul Micleușeni, raionul Strășeni de la mama xxxxx și tata xxxxx și a obligat Oficiul Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea respectivă și de a elibera actul de stare civilă.

Fiind investită cu judecarea apelului, instanța de apel prin decizia din 13 iunie 2018, a respins apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice” și a menținut hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătorei Strășeni, sediul central.

Examinând recursul, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform art. 240 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Cu referire la prevederile enunțate, instanța de recurs constată că soluția dată de prima instanță, menținută de instanța de apel, în partea în care s-a obligat Oficiul Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea respectivă și de a elibera actul de stare civilă, este neîntemeiată, deoarece, contrar prevederilor art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanțele au depășit limitele pretențiilor înaintate de petiționară.

Totodată, reieșind din specificul acțiunii, la caz este de observat că în conformitate cu art. 279 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică.

Art. art. 280 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă statuează că, în procedură specială, cauzele se examinează de instanțele judecătorești după regulile de examinare a acțiunilor civile, cu excepțiile și completările stabilite în prezentul cod la cap. XXIII-XXXIV și în alte legi. Instanța examinează cauzele cu participarea petiționarului, altor persoane interesate, precum și a autorităților publice conform art. 74.

Conform art. 285 din Codul de procedură civilă, în hotărârea judecătorească se indică faptul constatat de instanță, scopul constatării, probele de constatare a faptului și organul care urmează să execute hotărârea emisă.

Hotărârea judecătorească este un document ce confirmă faptul constatat, servește drept temei pentru înregistrarea, după caz, a faptului în organele respective, după rămânerea irevocabilă a hotărârii, fără a substitui documentele pe care aceste organe le eliberează.

Mai mult decât atât, Colegiul reține că în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 314 din 22 mai 2017 privind constituirea Agenției Servicii Publice (Monitorul Oficial al RM nr. 162-170 din 26 mai 2017), autoritatea

administrativă din subordinea Ministerului Justiției „Serviciul Stare Civilă” s-a reorganizat prin fuziune (absorbție) cu IP „Agenția Servicii Publice”.

Drepturile și obligațiile persoanelor juridice absorbite trec integral la persoana juridică absorbantă – IP „Agenția Servicii Publice”.

În conexiunea celor relatate, este cert că instanțele de judecată au apreciat incorect aspectul dat, și în mod greșit au obligat Oficiului Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea faptului constat și de a emite actul de stare civilă.

Respectiv, dispoziția instanței de judecată privind obligarea persoanei interesate de a efectua înregistrarea faptului constat și de a emite actul de stare civilă, este apreciată de instanța de recurs ca fiind eronată și contrară prevederilor art. 285 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care stipulează cert că hotărârea judecătorească prin care s-a constat un fapt cu valoare juridică servește drept temei de înregistrare a acestuia la organul competent.

Colegiul menționează că esența procedurii speciale constă în lipsa unui litigiu de drept.

Hotărârea cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică nu confirmă decât faptul constat și constituie temei pentru efectuarea în continuare a actelor pentru care s-a solicitat emiterea acesteia.

Hotărârea instanței judecătorești referitor la constatarea unui fapt care urmează a fi înregistrat la organele de stare civilă sau la alte organe, nu substituie documentele eliberate de către acest organ, dar servește drept temei pentru obținerea lor.

Actele de stare civilă se întocmesc la cererea persoanei fizice interesate, cu prezentarea dovezii de achitare a taxelor necesare, conform prevederilor nr. 100-XV din 26 aprilie 2001 privind actele de stare civilă și Legii taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992.

Prin urmare, Colegiul consideră că, deși instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit pe deplin circumstanțele care au importanță pentru examinarea cauzei, soluția în sensul adoptat nu poate fi menținută. Or, la caz s-a constat cu certitudine că prima instanță a admis o cerință care nu a fost înaintată de petiționara xxxxx.

Astfel fiind, este cert că instanțele de judecată ilegal au depășit limita cererii formulate de petiționara xxxxx, depășind în consecință și împuternicirile acordate de lege la examinarea cauzelor în procedură specială, fapt ce a dus la emiterea unei soluții parțial greșite.

Din aceste considerente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, a casa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, în partea obligării Oficiului Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea faptului constat și de a elibera actul de stare civilă.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. b) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”.

Se casează parțial decizia din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 7 februarie 2018 a Judecătoriei Strășeni, sediul central, în cauza civilă intentată la cererea depusă de petiționara xxxxx, persoană interesată Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” (succesor în drepturi al Oficiului Stării Civile Strășeni), cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică, în partea prin care s-a obligat Oficiul Stării Civile Strășeni de a efectua înregistrarea faptului constat și de a elibera actul de stare civilă.

În rest, decizia din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, se menține.

Decizia este irevocabilă

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Dumitru Mardari